

DM

magazin

bársonypapucsban lépünk fel ne rettenjen életünk szívünkben arzént hordozunk nyugalmat rendelt orvosunk

őrizzük békénket konok sötétben szótlan zsarnokok s cellát zárt ránk a csend-csömör kíméletünk a börtönös ez a végtelen nyugalom kiszívta már a tetterőt testemből is a hídverőt agyam kiszikkadt mint fehér asztalon félretolt kenyér megjössz és érzem nem vagy itt az éj fonja rám karjait hajnal vagy este egyre megy ünnep hétköznap elpereg ápoljuk egymást vagy futunk de vágyakról már nem tudunk hétfők és szombatok között gondomhoz gondod sem kötőd felöltöd és levetkezed arcod közül az egyiket és az a nap ó az a nap az a vasárnap kínosabb mint ez a száznegyvennégy óra: halál a szóra-szomjazóra!

a csecsemő látod üvöltve szívja az életet tudóre s mi megfúlunk egymás között e befalazott csönd mögött!

Andrássy

Lajos

Befalazott csönd

A szegedi szabadtéri játékok minden előadása ünnep. Ünnep a nézők ezreinek, ünnep az alkotóknak, a produkciót létrehozó kollektívának. Ezt az ünnepet azonban sok-sok hétköznap előzi meg. Munkás hétköznapok —, amíg az író drámájából színpadi mű lesz, amíg a díszlettervező álma valóságos építményként magasodik a dóm előtt, amíg a jelmeztervező rajzait a varrónők fürge ujjai színpadi ruhákká formálják, míg a civil színészből néhány órára Mózes, Bess vagy János vitéz lesz. A szegedi Dóm téren a játékok ideje alatt is lázas munka folyik. Az asztalosok a következő előadás díszleteit alakítják, a díszlettervezők hatalmas meszelőkkel festik az „ eget”. Délutánonként statisztajelöltek szoronganak a válogatásnál, névtelen szereplői az előadásnak. Ők a tőmeg, a katonák, a falusiak, a városiak — a nép. Ács S. Sándor fényképezőgépe nemcsak az előadások varázslatos pillanatait örökítette meg. Észrevette a tér forró katalánjában dolgozó embert, a díszletek mögötti árnyékban falatozó nappali őrt, megörökített néhány statisztaracot és a rendezőt, a színészeket is — presszók teraszán, az üres nézőtér széksorai között, bepillantott az öltözők titokzatos világába jelmezek, parókák, tubusok, tégelyek, festékek birodalmába. A hétköznapi pillanatokot vette észre, az ünnepekre készülő hétköznapi pillanatokot. Arra figyelmeztetnek ezek a fotók, hogy hány ember lelkiismeretes munkája teremti meg a mi ünnepünket.

Játszszunk bukófogót!

En vagyok a nyári szellő, a népes szélcsaládból származom. Amíg tart a hideg évszakok uralma, fivéreim járkálják a világot, és én pihenek. Erőt gyűjtök, jó sokat, mert ha jön a nyári szezon, végre itt az én időm. Huh, enyém a világ! Naphosszat strandra járok. Kíváncsi vagyok, rakoncátlan és... torkos. Finom illatokkal csillapítom éhemet. Egy-két szippantás a lángossütő bódéjában vagy a kertvendéglő asztalán párolgó vörpáros halászlé illatából — mikor mire van gusztusom —, és már jól is laktam. Borraivalom, hogy végigsimítom a kenyereslány melegtől gyöngyöző arcát. Hálás sőhaját már alig hallom, mert hipp-hopp messze járok. Átröppenek a Tiszán, versenyre ingerlem a kis fehér vízibuszt és jól kinevetem, hiszen játszva elhagynom. Ő még a túlsó parton zümmög, én már ekkorra vidáman körbe-körbe forgok a múzeum oszlopain, aztán hogy lehüljek kissé, elnyargalok a csobogó szökőkút alatt is. Szóval, láthatják, csupa vidámság, gyönyörűség az életem. És aztán, amikor itt a szabadtéri és jönnek a külföldiek, hát az valami fenséges. Imádom az emberek nyüzsgését.

Esténként gyakran járok presszókba, persze csak ahol kert-helyiség van. Mostanában az Égő arany a kedvenc helyem. De nem a bejáraton érkezem ám! Egyszerűen átbukfencezem a teraszt körülölelő párkányon. Beszippantom a kőtartókban nyíló petúniák édes illatát, megigazgatom lila fodros szoknyájukat. Gyorsan végigpásztázom az asztalok között, és egy kicsit meg-ráncigálom a színes napernyőket. Kihallgatom hol, mit beszélnek, és mindig oda telepszem, ahol a legérdekesebb dolgokról esik szó. Hogy is volt csak az a találkozásom tegnap este? Nehezen emlékszem vissza, úgy látszik túl sok konyakillatot szagoltam.

Négyen ültek a sarokasztalnál. Külföldiek, németül folyt a beszélgetés. A férfit szép bronzbarnára sütötte a nap és erős szálúnak éreztem gondör, fekete haját, amikor elsuhantam feje fölött. Felesége pontosan az el-lentéte: világító szőke haj és tejfehér bőr. Biztosan frissen jöhetett a fodrásztól, mert a lenszínű fürtök gondosan fésült csigákban sorakoztak a feje búbján. Ellen-állhatatlan vágyam támadt, hogy belebújjak ebbe a csodálatosan pompázó szőke toronyba és jól összekuszáljam. Így is tettem. — Ah, dieser Wind! — mondta ő magas hangján és ujjaival hiába igyekezett visszaigazítani a kibújt még az asztalnál ülő két gyermeket is. A fiú volt az idősebb. Ő nem érdekelt túlságosan. Vala-hogy lagymatagnak éreztem, de az is lehet, hogy csak fáradt volt. De a másik, a lányka! Folyton beszélt, kérdezett, Egyszer csak arra kapom fel a fejem, hogy magyarul fordul apja felé: Fati, mondd nekem, mi jelent „bukófogó”. — Bukófogó... — ismételte a férfi, s közben szinte kószolagatta a réghallott szó ízét.

— Hol hallottad ezt, Sabine?

— Hát ma a strandon voltak sok nagy fiúk és kiabáltak egymással: játszunk bukófogót.

Néztem a Fati arcát, amint megjelenik rajta a felismerés barnásan fénylő mosolya. — Hát persze, bukófogó! Tudom már mit kérdezel!

És aztán elkezdett magyarázni. Ez az egyetlen szó rengeteg dolgot juttatott eszébe. Régi nyarakat, vízi fogócskákat, vadul prüszkölő srácokat, a régi havero-kat. És ekkor eszméltem én is. Te jó ég, hiszen ez a Kajakos, aki már srác korában magasan verte a mezőnyt az uszodában. Ha ő elindult egy versenyen, az első helyre már keresztet vethettek a többi indulók kétszáz pillangón. Nevét is széles, izmos vállairól kapta. Nahát, hogy nem ismertem én meg eddig?! Mi, szelek, nem öregszünk, örökké élünk, de a memóriánk, úgy látszik, az már nem a régi. A felismerés örömeiben majdnem hátra vágtam, de aztán igyekeztem jólnevelten viselkedni. Kis Kajakos, nyáron mindig kopaszra nyírták a fejedet, de sokat száritottalak simogató melegemmel. Aztán eltűntél és mióta is... leg-alább tizenhét éve nem láttalak.

Úgy látom, jól megy sorod. Elégedett lehetsz a feleségeddel is. Mutató nő, bár — és ne haragudj meg őszinteségemért — én nem szeretem az ilyen nyafogós fajtát. Azt azért meg kell hagyni, hogy parfümje isteni. Igazi kesernyés francia illat. A gyerekekhez pedig külön gratulállok, Kajakos, Izmosak, egész-

ségesek. Jól van. De a fiad, belőle hiányzik az a tűzrólpattant türelmetlenség, pimasz vidámság, amit annak idején úgy szerettem benned. A kislányod, ha jól hallottam, Sabine a neve, ő nagyon tetszik. Szakasztott olyan, mint te voltál. Emlékszem, minden nyáron hajnalban keltél, locsol-tad a szomszédban lakó kertész zöldséges kertjét, s a kapott néhány forintból már meg is volt a belépő az uszodába. Milyen nagyokat gyalogoltunk át a városon, Rókus külső részéről egészen Újszegedig. Elsőnek akartál mindig érkezni az uszodába. Néha az is előfordult, hogy még zárva volt a drótkerítéses kapu. Ilyenkor egy nagy természetkövön ülve vártuk, hogy föltűnjön a pénztárosnő testes alakja, kezében a hatalmas kulcos csomóval. Eleinte nem tudtam, miért akarsz mindig elsőnek leérni. Egyszer meg is lestelek, annyira kíváncsi voltam. Úttel a rajtkövön, előrehajoltál, két összezárt tenyeredet telimered vízzel, végigsorgattad az arcodon, válladon. Beleugrottál a medencébe és széttárt ujjakkal simogattad a vizet. Simogattad, szinte becédted. Közben mosolyogtál, arcod áhítatot, boldogságot sugárzott. Legszívesebben összevissza csókoltalak volna, de hát én csak szél vagyok, így mit tehettem: elsuhan-tam melletted, amit te simogattásnak érezhettél.

Visszatérve a lányodra, szerintem ő is képes lenne ezekre a hajnali gyaloglásokra, képes arra, hogy ha valami célt kitűz maga elé, a maga szívfósságával végre is hajtsa. Ígérd meg, Kajakos, vigyázz a lányodra, hogy mindig ilyen maradjon.

Most veszem észre, kicsit hallgatag lettél. Talán elszomorított a visszaemlékezés. Bizony, a régi nyarak elmúltak visszavonhatatlanul, ezen kár bánkódn. Örülj inkább a mának. Örülj, hogy most újból itt vagy, és ha magyarul kérsz cigarettát a régi sarki trafikban, megértik. Nézz szét itthon! Lehet, hogy Tarjánban el is tévednél — amit nem csodálnék, mert még az is majd' elvétí az utat, aki ott lakik. Odessza is biztosan tetszeni fog neked.

A Stefánia, a jó öreg Stefi a régi még. Ugyanolyan hűséggel kíséri a lomha vén Tiszát, mint azelőtt.

Menj, Kajakos, fogd kézen a lányod. Mutass meg neki mindent, minden helyet, ahol te gyerek voltál. És ha lehet, magyarul, jó? Mert azt a sok-sok játékot, amit játszottál; humót, adj király katonát, de még a bukófogót is csak azon a nyelven lehet igazán megérteni, ahogy annak idején játszottad: magyarul.

BÁN KATALIN

▲ Mózes rendezője a Virág teraszán

Bess fénvképeket dedikál

Kaleb a próba szünetében